

Corpus Hermeticum V – Choć niewidzialny, Bóg objawia się w pełni

Wprowadzenie

Piąty rozdział Corpus Hermeticum składa się z dwu części: kazania i hymnu. W kazaniu Hermes opisuje w jaki sposób Bóg objawia się w świecie będąc jednocześnie niewidzialnym. Sporo jest tu sprzeczności, które Hermes zdaje się godzić – z jednej strony Bóg niedostępny jest fizycznym oczom i jedynie wewnętrzny „wzrok umysłu” jest w stanie na mocy łaski dostrzec Ojca. Z drugiej strony, jest On we wszystkim, co tworzy i całe stworzenie jest Jego ciałem, dzięki czemu dostępny jest też fizycznemu wzrokowi. W hymnie podkreślona jest niemożliwość do uchwycenia esencja Boga – jest on zarówno u góry, jak i na dole, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Nie jest ograniczony przez czas, ani przez przestrzeń, przez co – w odróżnieniu od n.p. bogów planetarnych, do których wznosi się modły w określonych dniach i porach dnia – nie ma wyznaczonego czasu, kiedy należy wznosić do Niego chwalebne pieśni.

Podobnie jak w przypadku poprzednich traktatów, w tłumaczeniu posłużyłem się angielskim przekładem G. R. S. Meada. W przypadku niejasności konsultowałem tekst z pozycjami przedstawionymi w bibliografii. Zarówno poprzednie traktaty, jak i przyszłe tłumaczenia dostępne będą w dziale „Biblioteka” na moim blogu (hermetyk.pl/biblioteka).

Skontaktować ze mną można się przez formularz na blogu (hermetyk.pl) albo na Facebooku ([facebook.com/hermetyk](https://www.facebook.com/hermetyk)).

Rafał Wąsowski

Listopad, 2013

Z niniejszego dokumentu można korzystać na zasadach licencji Creative Commons CC BY-NC-ND 3.0, tzn. wolno go kopiować i rozpowszechniać na następujących zasadach: należy podać, kto jest autorem, nie wolno go używać w celach komercyjnych i nie wolno go zmieniać, przekształcać ani tworzyć nowych dzieł na jego podstawie. Pełen tekst licencji można znaleźć na: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/>

Choć niewidzialny, Bóg objawia się w pełni

1. Kieruję tą mowę do ciebie Tat, aby objawić ci misteria Boga, który jest ponad wszelkie imię. Zważ na to, że to, co zdaje się niewidzialne, stanie się dla ciebie w pełni objawione.

Gdyby nie było to w pierw niewidzialne, nie istniałoby w pełni. Wszystko co widzialne, zostało stworzone, ponieważ zostało ukazane. Lecz Nieprzejawiony jest zawsze, gdyż nie pragnie się ukazać. Jest On zawsze i poprzez Niego wszystko inne się ukazuje.

Jest niewidzialny, wieczny i objawiający, lecz sam się nie objawia. Bóg nie stworzył Siebie, stwarza On wszystko inne wy-myślając to.¹

Owo "wy-myślanie" odnosi się do rzeczy stworzonych, gdyż proces projekcji myśli jest niczym innym jak tworzeniem.

2. Zatem Ten, który jako jedyny nie jest stworzony, nie został "wy-myślony" i jest nieprzejawiony.

Lecz gdy powołuje On do istnienia rzeczy "wy-myślając" je, przejawia się On we wszystkich rzeczach, zwłaszcza w tych, które przejawiają się z Jego woli.

Bacz zatem Tat, mój synu, abyś modlił się do naszego Pana i Ojca, Jednego i Jedynego, od którego Jeden pochodzi, aby okazał ci łaskę i dał ci moc byś mógł uchwycić myśl potężnego Boga, jeden Jego mały promień, który rozświetli twe myśli. Albowiem myśl jedynie jest w stanie "ujrzeć" Nieprzejawionego, sama będąc nieprzejawioną.

Jeśli więc moc ta zostanie ci przyznana, objawi się On oczom twego umysłu. Pan nie skąpi Siebie nikomu lecz objawia się poprzez cały świat.

Ty masz moc przyjmowania myśli, dostrzeżenia jej i uchwycenia jej własnymi "rękami" oraz stanięcia twarzą w twarz z Obrazem Boga. Bo skoro nawet to, co jest wewnątrz ciebie jest przed tobą skryte, w jaki sposób On, który jest w tobie, miałby się objawić twym [zewnątrznym] oczom?

¹ t.j. projektując na zewnątrz swoje myśli

3. Lecz jeśli pragniesz go "zobaczyć", zastanów się nad słońcem, nad biegiem księżycy, nad porządkiem gwiazd. Kim jest Ten, który czuwa nad tym porządkiem? Gdyż każdy porządek ma granice wytyczone poprzez miejsce i numer.

Słońce jest największym bogiem pośród bogów na niebie, do którego wszyscy niebiańscy bogowie odnoszą się jako do króla i mistrza. Słońce, tak wielkie, że większe jest niż ziemia i morze, wspomaga krążące nad nim mniejsze od siebie gwiazdy. Z szacunku do kogo, lub z obawy przed kim, mój synu, [czyni ono to?]

Opisany na niebie przebieg każdej z tych gwiazd nie jest ani jednaki, ani nawet podobny. Kim [zatem] jest ten, który wyznacza rodzaj ich przebiegu i jego zakres?

4. Niedźwiedzica, która obraca się wokół siebie i ciągnie za sobą cały kosmos - kim jest jej właściciel? Kim jest Ten, który wyznaczył granice wokół morza? Kim jest ten, który ustanowił siedzibę ziemi?

Albowiem Tat, jest ktoś, kto jest Twórcą i Panem wszystkich tych rzeczy. Bowiem numer, miejsce i miara nie mogą być zachowane bez kogoś, kto by je ustanowił. Żaden porządek nie może być zachowany bez miejsca i miary; nawet ład musi mieć swojego pana, synu. A jeśli nieładowi czegoś brakuje, mianowicie jeśli nie podąża on drogą ładu, w dalszym ciągu jest on pod władzą pana - tego, który jeszcze nie przywiódł go do porządku.

5. Gdyby tak było możliwe abyś dostał skrzydeł i wzniósł się w powietrze. Gdybyś tak mógł zawieszony pomiędzy ziemią a niebem ujrzeć stałość ziemi, płynność morza (pływy jego nurtów), przestrzenność powietrza, chyżość ognia [i] pogoń gwiazd, prędkość z jaką obracają się wokół nich [wszystkich] obwody niebieskie!

Jakże błogosławiony byłby to widok, mój synu, gdybyś mógł ujrzeć to wszystko jednocześnie - ruch nieporuszonego, objawienie nieujawnionego. W tym przejawia się porządek kosmosu i piękno porządku.²

6. Jeśli pragniesz również ujrzeć, jak przejawia się On w rzeczach śmiertelnych, zarówno na ziemi jak i w głębinach, pomyśl synu o tym,

² Gra słów – τάξις oznacza szereg, uporządkowanie, porządek, podczas gdy κόσμος oznacza kosmos, świat ale też ład, porządek, dekorację, ornament. Tak więc zdanie to można też przetłumaczyć jako n.p. „W tym przejawia się porządek świata i świat porządku”.

jak człowiek kształtuje się w łonie i rozpatrz z jaką sztuką jest on formowany i poznaj, kto tworzy człowieka na ten piękny i boski obraz.

Kim [zatem] jest ten, który kreśli zarys oczu, który draży nozdrza i uszy, który otwiera [wrota] ust, który rozciąga i wiąże nerwy, który udrażnia żyły, który utwardza kości, który okrywa ciało skórą, który oddziela palce i stawy, który kształtuje podeszwy stóp, który udrażnia kanały, który rozciąga śledzionę, który kształtuje serce niczym piramidę, który łączy żebra, który poszerza wątrobę, który tworzy gąbczaste płuca, który sprawia, że brzuch jest tak rozciągliwy, który sprawia, że poczesne członki ciała są widoczne, podczas gdy te o pomniejszej godności są ukryte?

7. Dostrzeż z jaką sztuką obrabiany jest jeden materiał, ile wysiłku trzeba na pojedynczy szkic, a wszystkie one piękne i w doskonałej proporcji, a jednak wszystkie różnorodne! Kto uczynił je wszystkie? Która matka, lub ojciec, poza nieprzejawionym Bogiem, jest w stanie uczynić wszystko z własnej Woli?
8. Nikt nie mógłby rzec, że obraz lub rzeźba mogą powstać bez rzeźbiarza lub malarza, czyż zatem tego typu dzieło może powstać bez Rzemieślnika? Jak głębokiej <wymagałoby to> ślepoty, jak głębokiej bezbożności, jak głębokiej ignorancji! Bacz [zatem] Tat, abyś nigdy nie negował dzieła Rzemieślnika!

O nie, gdyż większy jest on niż wszystkie imiona, wielki jest Ojciec wszystkich rzeczy. Zaprawdę On jest Jednym Jedynym, i jego domeną jest bycie ojcem.

9. Jeśli chcesz bym ujął to jeszcze dobitniej, esencją Jego bytu jest płodzenie i tworzenie wszelkich rzeczy.

Tak jak niemożliwym jest by cokolwiek istniało bez twórcy, tak też i On nie mógłby istnieć, gdyby nie tworzył wszelkich rzeczy na niebie, na ziemi, w głębinach, w całym kosmosie, w każdej cząstce tego co jest i czego nie ma. Nie ma bowiem nic na całym świecie, co nie jest Nim.

On sam jest zarówno tym co jest, i czego nie ma. To co jest, zostało przez niego ujawnione; to czego nie ma, jest w Nim samym.

10. On jest Bogiem poza wszelkie imię. Jest on nieprzejawiony, jest on objawiony w pełni. On, którego [jedynie] umysł jest w stanie kontemplować, jest [także] widoczny dla oczu. Jest bezcielesny, ma jednak wiele ciał, co więcej, jest On każdym ciałem.

Nie ma niczego, czym On nie jest. Gdyż wszystko jest Nim i On jest wszystkim. I dlatego wszystkie imiona odnoszą się do niego, gdyż są one imionami jednego Ojca. I dlatego nie ma on żadnego imienia, gdyż jest On Ojcem [ich] wszystkich.

Któż zatem może Ci śpiewać pieśni chwalebne lub [wielbić] Cię?

Gdzież zwrócić mam oczy swe śpiewając Ci chwałę: w górę, w dół, wewnątrz, na zewnątrz?

Nie ma kierunku, nie [ma] miejsca wokół Ciebie ani niczego co jest.

Wszystko [jest] w Tobie, wszystko [jest] od Ciebie, który dajesz wszystko i nic nie bierzesz, gdyż Ty masz wszystko i nie ma niczego co nie jest Twoje.

11. I kiedy mam śpiewać Ci hymny Ojczy? Gdyż nikt nie zna Twej godziny ni czasu.

I o czym mam śpiewać Ci hymny? O rzeczach, które uczyniłeś, czy których nie stworzyłeś? O rzeczach, które objawiłeś, czy które ukryłeś?

I jako kto mam Ci śpiewać? Jako ja sam? Jako coś mojego? Jako ktoś inny?

Bo Ty jesteś czymkolwiek ja jestem, Ty jesteś czymkolwiek ja robię, Ty jesteś czymkolwiek ja mówię.

Bo Ty jesteś wszystkim, i nie ma niczego czym nie jesteś. Ty jesteś wszystkim co istnieje i co nie istnieje - Umysłem, gdy myślisz, Ojcem, gdy tworzysz, Bogiem, gdy umacniasz, Dobrem i Stwórcą wszystkich rzeczy.

Gdyż subtelną częścią materii jest powietrze, powietrza - dusza, duszy - umysł, umysłu - Bóg.³

³ Fragment ten pomijany jest przez niektórych, gdyż wydaje się oderwany od reszty tekstu (n.p. Scott; Nock i Festugiere). Por. CH XII.14

Tłumaczenie na podstawie:

Mead, G. R. S. *Thrice-Greatest Hermes*. Vol. 2. London: The Theosophical Publishing Society, 1906.

Źródła pomocnicze:

Copenhaver, Brian P. *Hermetica*. Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

Liddel, Henry George; Scott, Robert. *Greek-English Lexicon*. New York: Harper & Brothers, 1883.

Parthey, Gustavus. *Hermetis Trismegisti Poemander*. Berolini [Berlin]: Prostat in Libraria Fr. Nicolai, 1854.

Salaman, Clement; van Oyen, Dorine; Wharton, William D.; Mahé, Jean-Pierre. *The Way of Hermes*. Rochester, Vermont: Inner Traditions, 2004.

Scott, Walter. *Hermetica. The Ancient Greek and Latin Writings Which Contain Religious or Philosophic Teachings Ascribed to Hermes Trismegistus*. Boston: Shambala, 1993.